

4

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin ym. aloitteesta asunnon saamisen helpottamiseksi turvakotijakson jälkeen

Pöydälle 16.02.2021

HEL 2020-013661 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin ja 15 muun valtuutetun aloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että kaupunki luo käytännöt oman asunnon hakemisen ja saannin helpottamiseksi turvakotijakson jälkeen ja että käytännöt luotaisiin yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kuntien ja seudun turvakotien ja asuntopalveluiden kanssa.

Turvakodit Uudellamaalla

Turvakodissa tarjotaan tukea, neuvontaa ja ohjausta akuutissa tilanteessa perheelle, joka on kokenut lähisuhdeväkivaltaa.

Turvakotipalvelut ovat valtion rahoittamia laissa määriteltäviä erityispalveluita lähisuhdeväkivaltaa kokeneille tai sen uhan alla eläville henkilöille. Turvakodeissa kertyi vuonna 2019 yli 92 000 asumispäivää, ja yksi asiakas oli turvakodissa keskimäärin 17 päivää. Vuoden 2019 aikana turvakodeissa oli yli 5 000 asiakasta. Valtakunnallisesti turvakotien asiakkaiden määrä kasvoi vuoteen 2018 verrattuna 6 prosentilla. Aikuisia asiakkaista oli 54 prosenttia ja lapsia 46 prosenttia.

Vuonna 2019 Uudellamaalla oli käytössä kuusi turvakotia. Niiden käyttöaste oli 85 %–93 % vuoden aikana, ja perhepaikkoja niissä oli 7–14. Vuonna 2019 niissä oli yli 36 000 asumispäivää. Yhtä turvakotia lukuun ottamatta, asumispäivien lukumäärä nousi Uudenmaan turvakodeissa vuodesta 2018 vuoteen 2019. Vuonna 2020 Uudellamaalla oli käytössä yhdeksän turvakotia. Ennakkoon on saatu tietona, että turvakotien asiakasmäärä laski vuonna 2020 edellisvuoteen verrattuna. Ennakkotietojen perusteella aikuisten asiakkaiden määrä kasvoi hieman, mutta lasten määrä sen sijaan laski.

(Lähde: Thl Tilastoraportti 17/2020: Turvakotipalvelut.)

Perheiden kriisimajoitus turvakodissa

Perhe, jossa on väkivaltaa tai väkivallan uhkaa voi hakeutua turvakotiin itsenäisesti tai sosiaalihuollon ohjaamina. Jos perheessä on alaikäisiä lapsia, voidaan lastensuojelusta myös velvoittaa perhettä hakeutumaan turvakotiin lasten turvallisuuden takaamiseksi. Perhe ohjataan ensisijaisesti Helsingissä sijaitseviin turvakoteihin tai tarvittaessa pääkaupunkiseudulla siihen turvakotiin, jossa on tilaa.

Oleellista on turvakotien asiakkaiden ja henkilöstön sekä sosiaali- ja asuntotoimen työntekijöiden välinen yhteistyö perheen asumisratkaisun järjestämiseksi turvakotimajoituksen jälkeen. Tärkeää on saada asunnonhaku vireille jo turvakodissa, jotta vältetään tilapäisen asumisen vaiheelta.

Yhteistyötä parannetaan turvakotien kanssa kevään 2021 aikana sopimalla asunnonhakemiseen ja asuntopuoltoihin liittyvistä käytännöistä ja tiedonvaihdoista yhdessä lastensuojelun, alueellisen aikuissosiaalityön ja kaupungin asuntopalvelun kanssa.

Turvakodeissa on myös perheitä, joiden lapsille ei ole lastensuojelun tarvetta. Nämä perheet järjestävät turvakodin jälkeisen majoituksen itsenäisesti. Tarvittaessa turvakodin sosiaalityöntekijä auttaa heitä asioinnissa kaupungin asuntopalvelun kanssa.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimen tilapäisen asumisen aikaiset palvelut turvakotimajoituksen jälkeen

Turvakodista voi tarvittaessa siirtyä sosiaalityön tukemana joko omaan asuntoon tai sosiaalihuoltolain mukaiseen tilapäiseen asumiseen.

Jos perheellä ei ole asumispaikkaa turvakotijakson jälkeen, Helsingin tilapäisen asumisen tiimin kautta autetaan tilapäisen vaiheen asumisratkaisussa. Osa tilapäisen asumisen paikoista ostetaan ulkopuolisilta palvelun tuottajilta, ja osa on omia tilapäiseen asumiseen tarkoitettuja asuntoja. Perheet saavat pääsääntöisesti pysyvän asunnon kolmen kuukauden kuluessa.

Lähisuhdeväkivallan vuoksi tilapäisasumista haki Helsingissä 53 yksinäistä henkilöä ja 52 lapsiperhettä vuonna 2020. Hakijoista 87,6 % (92) oli naisia ja 12,4 % (13) miehiä. Naisten osuus hakijoista oli hieman suurempi verrattuna valtakunnalliseen lähisuhdeväkivaltatilastoon, jossa aikuisista lähisuhdeväkivallan uhreista 76,8 % on arvioitu olevan naisia.

Tilapäisen asumisen aikana perheen tuen ja palveluiden tarvetta selvitetään lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnissa ja tuessa. Työryhmät toimivat moniammatillisesti ja työskentelyn aikana perheen on mahdollista saada myös lyhytkestoista ohjausta ja tukea esimerkiksi aikuisso-

siaalityön sosiaaliohjauksesta, perhe- ja kasvatusneuvonnasta tai psykiatriselta sairaanhoitajalta.

Helsingin aikuissosiaalityön tilapäisen asumisen -tiimissä on aloittanut 1.9.2020 sosiaalityöntekijä, jonka tehtävänä on tukea perheitä asumiseen liittyvissä kysymyksissä ja asunnon hankinnassa. Sosiaalityöntekijän tehtävänä on myös palvelujen koordinointi ja yhteistyö palveluntuottajien kanssa.

Sosiaalityön puoltolausunto vuokra-asunnon saamista varten

Viranomaiset lastensuojelussa, aikuissosiaalityössä ja tilapäinen asuminen -tiimissä tekevät tiivistä yhteistyötä kaupungin asuntopalvelun kanssa perheen vuokra-asunnon järjestämiseksi.

Turvakodissa asuville perheille laaditaan tarvittaessa sosiaalityön puoltolausunto vuokra-asunnon saamista varten. Lausuntolomake on tehty ja puoltoprosessi on kuvattu sekä sovittu kaupungin asuntopalvelun kanssa. Lapsiperheiden osalta tämä kehittämistyö (prosessi ja puoltolausunto) tehdään kevään 2021 aikana.

Puoltolausunnon laatii perheen sosiaalityön vastuutyöntekijä. Asunto-puolto tehdään, jos perheen asunnontarve on kiireellinen tai erittäin kiireellinen ja jos asuntoa ei ole mahdollista saada ilman puoltoa. Puollossa työntekijä pystyy tarkemmin kuvaamaan perheen asunnontarvetta ja sen kiireellisyyttä. Puolto laaditaan yhteistyössä asiakkaan kanssa, ja työntekijä lähettää puollon asuntohakemuksen liitteenä.

Vaikka asuntopuolto on tehty, ei asuntoa välttämättä ole vapaana. Niissä tilanteissa vastuutyöntekijä tukee perhettä asunnon haussa muutoin ja ohjaa esimerkiksi hakemaan Kelalta vuokravakuutta.

Esteitä vuokra-asunnon saamiseksi

Sosiaaliviranomaisen puoltolausunto ei takaa asunnon saamista. Vuokra-asuntoja on vähän vapaana ja sen saamista voivat hankaloittaa vuokravelka kaupungin tai muun julkisen yhteisön tai yhdistyksen asunnosta. Kerran menetetty Helsingin kaupungin vuokra-asunto hankaloittaa uuden vuokra-asunnon saantia merkittävästi. Jos perheen luottotiedot ovat menneet, hankaloittaa tämä yksityisiltä vuokranantajilta vuokraamista.

Jos vuokravelka on jo ulosotossa, on sen takaisinmaksun järjestäminen tai saaminen pois ulosotosta hankalaa. Myöskään maksusuunnitelman teko kohdistettuna vain vuokravelkaan ei onnistu.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimesta voi kuitenkin hakea sosiaalista luottoa, jonka kautta ulosotossa olevia velkoja voi olla mahdollista

maksaa pois, mikäli kokonaisvelkojen määrä on alle 15 000 euroa. Sosiaalinen luototus käsittelee luottihakemuksen ja antaa päätöksen.

Vuokra-asunnon saamisen aikatauluun vaikuttaa perheen toive asunnon sijainnista, mihin puolestaan vaikuttaa lasten koulun tai päivähoitopaikan sijainti.

Pääkaupunkiseutu

Sosiaalityön tiimit jatkavat yhteistyötä Helsingin asuntopalvelun kanssa ja laajentavat sekä edistävät heidän kanssaan yhteistyötä muihin asuntotuottajiin ja pääkaupunkiseudun verkostoihin.

Helsingin kaupungin asuntopalvelu on tehnyt suoraa yhteistyötä Pääkaupunkiseudun turvakodit Oy:n kolmen erillisen turvakodin kanssa (Pellas, Haaga ja Toukola). Turvakotien sosiaalityöntekijät tekevät lausunnon asuntopalveluun niiden perheiden osalta, jotka eivät ole kaupungin sosiaalitoimen asiakkaita. Helsingin kaupungin asuntopalvelu tulee laajentamaan yhteistyötä kaikkien pääkaupunkiseudulla toimivien turvakotien kanssa.

Turvakotijakson jälkeinen apu Helsingissä

Perhe, jossa on väkivaltaa tai väkivallan uhkaa voi hakeutua turvakotiin itsenäisesti tai sosiaalihuollon ohjaamina. Turvakodista voi tarvittaessa siirtyä sosiaalityön tukemana joko omaan asuntoon tai sosiaalihuoltolain mukaiseen tilapäiseen asumiseen.

Viranomaiset lastensuojelussa, aikuissosiaalityössä ja tilapäinen asuminen -tiimissä tekevät tiivistä yhteistyötä kaupungin asuntopalvelun kanssa perheen vuokra-asunnon järjestämiseksi. Turvakodissa asuville perheille laaditaan tarvittaessa sosiaalityön puoltolausunto vuokra-asunnon saamista varten.

Turvakodeissa on myös perheitä, joiden lapsille ei ole lastensuojelun tarvetta. Nämä perheet järjestävät turvakodin jälkeisen majoituksen itsenäisesti. Tarvittaessa turvakodin sosiaalityöntekijä auttaa heitä asioinnissa kaupungin asuntopalvelun kanssa.

Turvakodissa asuville perheille laaditaan tarvittaessa sosiaalityön puoltolausunto vuokra-asunnon saamista varten. Sosiaalityön tiimit jatkavat yhteistyötä Helsingin asuntopalvelun kanssa ja laajentavat sekä edistävät heidän kanssaan yhteistyötä muihin asuntotuottajiin ja pääkaupunkiseudun verkostoihin. Lapsiperheiden osalta tämä kehittämistyö (prosessi ja puoltolausunto) tehdään kevään 2021 aikana.

Helsingin kaupungilla on jo luotuja käytäntöjä turvakotijakson jälkeiseen perheiden apuun, ja näitä käytäntöjä kehitetään edellä mainituin tavoin.

Edellä esitetyt haasteet asuntojen järjestämisessä huomioiden sosiaali- ja terveyslautakunta pitää nykyisiä käytäntöjä ja niiden kehittämistä riittävinä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Vakituisen asunnon saaminen akuutin lähisuhdeväkivaltatilanteen ja turvakotisijoituksen jälkeen auttaa vanhemman ja lasten toipumista sekä elämän jatkumista muutosten jälkeen. Tilapäisasumisen järjestämisellä tuetaan perhettä elämän ja asumisen järjestelyissä."

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin ja 15 muun valtuutetun aloitteesta koskien asunnon saamisen helpottamista turvakotijakson jälkeen. Aloitteessa esitetään, että kaupunki luo käytännöt oman asunnon hakemisen ja saannin helpottamiseksi turvakotijakson jälkeen. Käytännöt tulee luoda yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kuntien sekä seudun turvakotien ja asuntopalveluiden tuottajien kanssa.

Lausuntoa on pyydetty 2.3.2021 mennessä. Aloitteeseen on pyydetty myös kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoa on valmisteltu yhdessä kaupungin asuntopalvelun kanssa.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Henna Niiranen, lännen aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 62843
henna.niiranen(a)hel.fi
Jonna Vanhanen, lastensuojelun sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 43809
jonna.vanhanen((a))hel.fi
Marja-Riitta Kilponen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43777
marja-riitta.kilponen(a)hel.fi

Liitteet

1 HEL 2020-013661 Valtuutettu Mia Haglundin aloite Asunnon saamisen_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Viranhaltijat